

Реакция на гражданите срещу дезинформацията

„Наръчникът по опровергаване на заблуди за 2020 г.“ (Debunking Handbook 2020), „Правилата за участие в борбата срещу дезинформацията“ (Rules of engagement for handling disinformation) и „Седем начина да се предпазите от дезинформация“ (Държавен университет на Аризона) съдържат полезни практически съвети за справяне с дезинформацията.

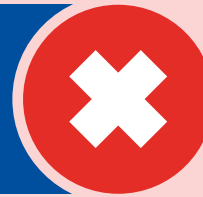
References:

¹ *The Debunking Handbook 2020*
<https://skepticalscience.com/docs/DebunkingHandbook2020.pdf>

² *Rules of Engagement for Handling Disinformation - 2022 edition*
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/14279253/KS-GQ-22-003-EN-N.pdf/d0017a54-e394-3887-d4ce-875aea0606fe?t=1643963795410>

³ <https://news.asu.edu/20200407-solutions-7-ways-protect-yourself-against-misinformation>

НЕПРАВИЛНИ ДЕЙСТВИЯ

Не се свързвайте пряко с разпространителите на дезинформация, например в социалните медии.

Това Ви излага на реакции като обвинения във „фалшиви новини“ и предизвиква още повече такива действия.

Не повтаряйте дезинформационното съдържание („митът“) и го наречете така, преди да предоставите правилната информация и правилните данни.

Иначе може умишлено да се злоупотребява с него като потвърждение на предоставената дезинформация, което би намалило силата на обективните факти и ефективността на аргументацията и позициите.

Не бързайте да се дистанцирате открито от твърденията на обвинителя в случай на наплив от неблагоприятни коментари

внимателно планирайте следващите стъпки, като изгответе достоверни и добре документирани отговори.

Не споменавайте пряко дезинформационното съдържание/името на разпространителя, когато това не е необходимо.

Не се бойте да развенчавате дезинформацията.

Няма доказателства, че развенчаването би довело до ефект на обратно въздействие, освен при ограничени обстоятелства, когато гледните точки на хората се оспорват.

ПРАВИЛНИ ДЕЙСТВИЯ

Обърнете внимание на източника.

Ако новината идва от социалните медии (Facebook, Instagram или X), имайте предвид, че тя може да не е вярна. Задайте си въпроса: „От кого идва тази новина и на какво основание? Ако в статията, която сте прочели, се отправят обвинения, задайте си въпроса: „Кой има полза от това? Какъв е източникът, на който се основава?“

Ако получите информация от социалните медии, проверете оригиналния източник.

Проверете акаунта, за да видите дали е проверен медиен източник или не. Хората, които се ползват с достоверност, обикновено поставят информацията в своята биография, за да укрепят достоверността си. Участвайте само на „сигурни платформи“ с проверени и доверителни акаунти.

В новинарските статии разгледайте източниците и начина, по който те се използват и цитират.

Журналистите, които работят за традиционните новинарски медии, имат набор от насоки за професионална етика и отстояват своите източници. Редно е да се отнасяте скептично към статии, които зависят единствено от непосочени източници без каквото и да е потвърждение.

Четете отвъд заглавието.

Важно е да прочетете историята изцяло, тъй като много често заглавията са подвеждащи и нямат за цел да Ви информират. Целта на заглавието е да Ви подтикне да кликнете върху връзката или да си купите вестника.

Търсете новини от различни източници.

Трябва да търсите допълнителни източници на новини, за да потвърдите прочетената информация.

ПРАВИЛНИ ДЕЙСТВИЯ

Обърнете внимание на емоционалните си реакции.

Ако след като сте прочели нещо, реакцията Ви е крайно емоционална — възмущение или несмекчена радост — това е ясен показател, че трябва да проверите други източници, за да потвърдите основателността на това, което сте прочели. Много от примерите за дезинформация имат за цел не да информират, а да предизвикат силна реакция на гняв или страх.

Когато забелязвате, че членовете на Вашата общност споделят дезинформация, поправете я по любезен начин, без да обиждате потребителите, които я публикуват.

Хората могат да реагират с съпротива или да Ви нападнат, ако се почувстват обидени, и могат да се придържат към невярната информация по принцип.

Ако решите да реагирате на дезинформацията, ползвайте прост и разбираем език.

Имайте предвид, че може да има хора, които не разбират добре конкретната област или не отделят много време за четене на съобщението Ви.

Ползвайте проактивна, положителна комуникация, бъдете ясни и кратки.

Избягвайте да наблягате на дезинформацията, когато се противопоставяте на неверни твърдения. Обясняването на причините, поради които дезинформацията е невярна, е по-ефективно, отколкото просто да я обозначите като невярна.

Насърчавайте членовете на Вашата онлайн общност да реагират на дезинформацията.

Поправките от страна на потребителите и алгоритмите (напр. препоръчване на свързани статии, които съдържат поправка) могат да се окажат полезни за намаляването на погрешните схващания на общността при реагиране на дезинформация.

Подкрепяйте членовете на Вашата общност да разработят критична оценка на съдържанието, което виждат онлайн.

Споделяйте тези съвети и напомняйте на потребителите, че дезинформацията съществува навсякъде в социалните медии.

Използвайте платформи за проверка на предупреждения/на факти.

Използвайте инструменти за откриване на дезинформация, за да проследите споменаванията на даден термин или тема.

Тези инструменти могат също така да спомогнат за установяването на поддръжници, които имат влияние в своите онлайн общности.

Очаквайте същото дезинформационно твърдение да се появи отново.

Дезинформацията често е упорита и трябва да бъде развенчавана отново и отново.

